

Učitelství odborných předmětů

Povinné předměty SZZ

- a) KPE/QUZB1 Pedagogika a psychologie
- b) KPE/QUZB2 Technologie vzdělávání

Povinně volitelné předměty SZZ (student si zapisuje povinně minimálně jeden předmět)

- c) KPE/QUZB3 Didaktika přírodovědných předmětů
- d) KPE/QUZB4 Didaktika ekonomických předmětů
- e) KPE/QUZB5 Didaktika zdravotně-sociálních předmětů
- f) KPE/QUZB6 Didaktika odborných předmětů

Čl. 3

Zkouška z předmětu SZZ KPE/QUZB1 Pedagogika a psychologie

(1) Do zkoušky ústí tyto povinné předměty

KPE/UVDP	Úvod do psychologie
KPE/UVP	Vývojová psychologie
KPE/UPO	Psychologie osobnosti pro učitele
KPE/USP	Sociální pedagogika
KPE/UVPE	Úvod do pedagogiky
KPE/UPSPS	Pedagogická a školní psychologie
KPE/UOD	Obecná didaktika
KPE/USPPE	Speciální pedagogika
KPE/UDP1	Didaktická praktika I
KPE/UKMPV	Kapitoly z metodologie pedagogického výzkumu
KPE/UPSK	Pedagogická a sociální komunikace
KPE/USOP	Sociální psychologie
KPE/UDP2	Didaktická praktika II
KPE/UPD	Pedagogická diagnostika
KPE/UPH	Psychohygiena
KPE/UKSL	Kapitoly ze školské legislativy
KPE/UIV	Interkulturní výchova
KPE/UPR	Psychologie řízení
KPE/UAOP	Aktuální otázky pedagogiky
KPE/UPPO	Pedagogické poradenství pro učitele
KPE/URVSM	Řízení výchovy a vzdělávání – kapitoly ze školského managementu
KPE/UPP	Pedagogická praxe

(2) Zkouška má ústní formu. Průběh zkoušky: Student si ke zkoušce přinese seznam prostudované literatury. Student si vylosuje jeden okruh z pedagogiky a jeden okruh z psychologie. Student se na ústní zkoušku připravuje přibližně 30 min. Student je přibližně 15 min. zkoušen z pedagogiky a přibližně 15 min. z psychologie. O výsledku zkoušky rozhoduje

komise na základě zhodnocení úrovně znalostí z jednotlivých předmětů. Student je hodnocen jednou známkou.

(3) Tematické okruhy zkoušky jsou

Pedagogika

1. Pedagogika a její předmět, vztah k jiným společenským vědám, struktura pedagogických disciplín.
2. Metodologie pedagogiky – základní metody a postupy pedagogického výzkumu. Význam pedagogiky pro výchovně vzdělávací praxi.
3. Základní kategorie pedagogiky – výchova a její pojetí. Tradiční a alternativní vymezení pojmu výchova, výchova a životní situace, výchova jako adaptace nebo anticipace.
4. Základní kategorie pedagogiky – vzdělávání a vzdělání. Ideál vzdělanosti na začátku 21. století, problematika tzv. krize školy jako vzdělávací a výchovné instituce.
5. Výchova a vzdělání v pojetí J. A. Komenského.
6. Výchova a vzdělávání v pojetí J. F. Herbarta.
7. Výchova a vzdělání v pojetí pragmatiké pedagogiky J. Deweye.
8. Zdroje a charakteristika reformního hnutí (do 2. světové války).
9. Současné změny v pojetí učitelské profese.
10. Aktuální úkoly institucionálního vzdělávání – proměna české školy.
11. Vymezení vztahu výchovy a prostředí, typologie prostředí, prostředí a jeho vliv na jedince. Lokální prostředí, vrstevnické skupiny a výchova.
12. Vztah socializace a výchovy, socializace a prostředí, průběh socializace, obsahy socializace v malé sociální skupině. Školní třída jako sociální skupina – specifika školní socializace.
13. Hromadné sdělovací prostředky a výchova, základní druhy masmédií a jejich funkce, výchova a vliv masmédií na rozvoj osobnosti.
14. Sociální komunikace a její formy, verbální a neverbální komunikace.
15. Rodina jako primární socializační a výchovné prostředí, vymezení, funkce rodiny, charakteristiky rodiny v současné době. Komunikace školy s rodinou - možnosti a problémy.
16. Prevence v prostředí školy, zásady efektivní prevence a vztah k výchově a zvládání problémového chování (na příkladu řešení vybraného problému školní socializace).
17. Středoškolská mládež jako specifická skupina, hodnotová orientace mládeže v zrcadle současných výzkumů. Volný čas a mládež - výchovné problémy v tomto kontextu.
18. Sociální patologie, deviace – definice, vymezení, přehled sociálně patologických jevů a problematika jejich zastoupení mezi středoškolskou mládeží.
19. Agresivita mezi dětmi a mládeží – biologické, sociální a kulturní kořeny pro nárůst agresivity v lidském společenství. Podoby šikany ve škole, agresor a oběť, typologie aktérů šikany, etapy rozvoje šikany.
20. Příčiny a vývoj drogových experimentů u středoškolské mládeže, drogová závislost, znaky závislosti, osobnost toxikomana. Jednotlivé druhy drog a jejich zneužívání v ČR.
21. Extremismus a jeho šíření mezi mládeží – jeho historické a sociální kořeny. Vymezení, podoby politického extremismu mezi mládeží, příklady jednotlivých hnutí a skupin – extremistická scéna v ČR.

22. Multikulturní výchova a její význam, základní pojmy a problémy multikulturní výchovy, pojem rasismus a xenofobie a jejich kořeny. Národnostní menšiny u nás, přístup k žákům z vybraných minorit.
23. Diagnostika výsledků výuky – didaktické testy a zásady jejich tvorby, testové položky a konstrukce didaktického testu.
24. Kognitivní a učební styl studenta a jeho diagnostika, specifika vzdělávání mládeže a dospělých ve vztahu k motivaci a k přístupům k učení.
25. Klima školní třídy, atmosféra, prostředí a možnosti diagnostiky klimatu školní třídy, sociometrie a technika SORAD a její využití v pedagogické praxi.
26. Autodiagnostika učitele, stres a pracovní zátěž v učitelské profesi, strategie prevence stresu a syndromu vyhoření.

Doporučená literatura:

- BENDL, S. Jak předcházet nekázni aneb kázeňské prostředky. Praha: ISV, 2004. ISBN 80-86642-14-3.
- DVOŘÁKOVÁ, M. Pedagogicko psychologická diagnostika I. 2. uprav. vyd. České Budějovice: JU v ČB, 2000. ISBN 80-7040-402-7.
- DVOŘÁKOVÁ, M. Pedagogicko psychologická diagnostika II. České Budějovice: JU v ČB, 1999. ISBN 80-7040-282-2.
- FONTANA, D. Psychologie ve školní praxi. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-063-4.
- HELUS, Z. Dítě v osobnostním pojetí. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-888-0.
- HRABAL, V st. & ml. Diagnostika. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0319-5.
- HRČKA, M. Sociální deviace. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001. ISBN 80-85850-68-0.
- KLAPILOVÁ, S. Kapitoly ze sociální pedagogiky. Olomouc: Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, 2001. ISBN 80-7067-669-8.
- KOLÁŘ, M. Bolest šikanování: Cesta k zastavení epidemie šikanování ve školách. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-513-X.
- KOLÁŘ, M. Skrytý svět šikanování ve školách: Příčiny, diagnostika a praktická pomoc. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-123-1.
- KRAUS, B. Základy sociální pedagogiky. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.
- MATOUŠEK, O.; KROFTOVÁ, A. Mládež a delikvence. 2. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-771-X.
- NEŠPOR, K. Návykové chování a závislost: Současné poznatky a perspektivy léčby. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-432-X.
- PELIKÁN, J. Hledání těžiště výchovy. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1265-2.
- PRŮCHA, J. Moderní pedagogika. 2. přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-631-4.
- PRŮCHA, Jan. Učitel: Současné poznatky o profesi. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-621-7.
- ŘÍČAN, P. Agresivita a šikana mezi dětmi: Jak dát dětem ve škole pocit bezpečí. Praha: Portál, 1995. ISBN 80-7178-049-9.
- VÁGNEROVÁ, M. Psychopatologie pro pomáhající profese: Variabilita a patologie lidské psychiky. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-214-9.
- VALISOVÁ, A.; KASÍKOVÁ, H. et al.. Pedagogika pro učitele. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1734-0.

- VYKOPALOVÁ, H. Sociálně patologické jevy v současné společnosti. Olomouc: Právnická fakulta, Univerzita Palackého, 2001. ISBN 80-244-0337-4.

Psychologie

1. Člověk jako bytost bio-psycho-sociální: biologické a sociokulturní determinace psychiky
2. Periodizace psychického vývoje - etapy v životě jedince a klíčové proměnné každé z nich
3. Náročné životní situace a jejich zvládnutí (stres, frustrace, konflikt)
4. Sociálně patologické jevy - příčiny vzniku, možnosti jejich nápravy
5. Sociální komunikace ve škole
6. Sociální skupina a její efektivita (struktura a dynamika malé sociální skupiny)
7. Socializace, její podstata a druhy
8. Morální vývoj jedince
9. Psychologické zvláštnosti výchovných metod
10. Podpora učební motivace u učitelů a rodičů - přístupy, strategie účinky (učební motivace, modifikace motivu, vztahové normy, "flow", cílové motivace atd.)
11. Psychologické kontexty hodnocení, individuální, sociální a kritériální vztahová norma
12. Specifika puberty a adolescence
13. Osobnost učitele, učitel dospívajících žáků
14. Psychologická problematika rodiny
15. Psychohygiena, prevence syndromu vyhoření
16. Příčiny školního neúspěchu
17. Záškoláctví a šikana, příčiny, prevence
18. Poruchy učení
19. Spolupráce učitele s rodiči dospívajících žáků
20. Klima školní třídy

Literatura:

1. Cangelosi, J. Strategie řízení třídy. Portál, Praha, 1994.
2. Čáp, J. Mareš, J. Psychologie pro učitele. Portál, Praha: 2001.
3. Fenstermacher, G.D., Soltin, J.F. Vyučovací styly učitelů. Portál, Praha: 2008.
4. Fontana, D. Psychologie ve školní praxi. Portál, Praha: 1997
5. Gavora, P. Učitel a žáci v komunikaci. Paido, Brno, 2005.
6. Helus, Z. Dítě v osobnostním pojetí. Praha, Portál 2006.
7. Helus, Z.: Sociální psychologie. Praha, PedF UK .
8. Hofbauer, B. Děti, mládež a volný čas. Portál, Praha, 2004.
9. Jedlička, R, Kořan, J. Aktuální problémy výchovy: Analýza a prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže. Karolinum, Praha, 1998.
10. Kyriacou, Ch. Klíčové dovednosti učitele. Portál, Praha, 1996.
11. Langmeier, J., Krejčířová, D. Vývojová psychologie. Praha: Grada 1998.
12. Mareš, J. Styly učení žáků a studentů. Portál, Praha, 1998.

13. Michalová, Z. Specifické poruchy učení na 2. stupni ZŠ a na školách středních. 2. vyd. Havlíčkův Brod: Tobiáš, 2004
14. Pavelková, I.: Motivace žáků k učení. (Perspektivní orientace žáků a časový faktor v žákovské motivaci.) Praha, PedF UK, 2002
15. Prokop, J. "Vztah učitelé - rodiče." In Prokop, J., Školní socializace. FP TUL, Liberec, 2001.
16. Slavík, J. Hodnocení v současné škole. Portál, Praha, 1999.
17. Vágnerová, M.: Psychologie problémového dítěte školního věku. Portál, Praha 1994.
18. Vágnerová, M.: Psychopatologie pro pomáhající profese. Portál, Praha 1999.
19. Zelinková, O. Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program. Praha: Portál, 2001.

Čl. 4

Zkouška z předmětu SZZ KPE/QUZB2 Technologie vzdělávání

(1) Do zkoušky ústí tyto povinné předměty

KFY/UTV1 Technologie vzdělávání I
 KFY/UTV2 Technologie vzdělávání II

(2) Zkouška má ústní formu. Průběh zkoušky: Student si vylosuje jeden okruh. Student se na ústní zkoušku připravuje přibližně 20 min. a přibližně 20 min. je zkoušen. O výsledku zkoušky rozhoduje komise na základě zhodnocení úrovně znalostí z jednotlivých předmětů. Student je hodnocen jednou známkou.

(3) Tematické okruhy zkoušky jsou

1. Technologie vzdělávání (didaktické technologie) jako vědní disciplína - základní pojmy, vývoj oboru, současnost a perspektivy
2. Teoretické základy programového vyučování – výukový software
3. Počítačem podporovaná výuka x Počítačem řízená výuka
4. Modelování a simulace
5. Výpočetní technika ve školství – VT jako cíl a prostředek výuky
6. PC + dataprojektor – principy, didaktické využití
7. Interaktivní tabule – principy, didaktické využití
8. MS Office – užití ve výuce
9. Internet a jeho využití ve výuce
10. Hlasovací systém a jeho využití ve výuce
11. Klasické technické výukové prostředky – tabule, zpětný projektor, filmová promítačka
12. Zvuk – jeho podstata, záznam na média, reprodukční zařízení
13. Fotoaparát – základní principy a součásti
14. Digitální fotografie – archivace, úpravy a zpracování obrazu.
15. Televizní technika její princip, záznam obrazu, přehrávání,...
16. Videokamera – základní principy a součásti
17. Stříhové programy pro úpravu videa a zásady tvorby. Export videa.
18. Hardware – základní komponenty PC
19. Periférie PC

20. Paměťová média
21. Síťové připojení (Modem, síťová karta, Wi-Fi, Bluetooth,...)
22. Software – rozdělení, užití
23. Počítačové viry, jejich detekce a ochrana před viry
24. Výukový software pro daný obor
25. Počítačové hry a jejich využití ve výuce

Doporučená literatura:

Lánský, M.: Vzdělávací kybernetika ve výzkumu a výuce. Akademia Liboserfo, Praha 1994.

Průcha, J.: Učebnice: Teorie a analýzy edukačního média. PAIDO, Brno 1998.

Průcha a kol.: Pedagogický slovník, PORTÁL, 2004

Švejda, G.: Technologie vzdělávání se zaměřením na základy tvorby AV pořadu a fotografie, ČB 1997

Švejda, G.: Tvorba výukových videopořadů, SPN Praha 1987

Švejda, G.: Didaktická technologie, ČB 1994

Černochová, M., Komrská, T., Novák, J. : Využití počítače při vyučování, Praha Portál, 1998

Řezníček, P.: Internet pro studenty, Computer Press 2002, ISBN: 80-7226-648-9

Čulík, M.: CorelDRAW 12 - Podrobný průvodce, Grada 2006, ISBN 80-247-1331-4

Češková, M.: Excel 2003 - Podrobný průvodce, Grada 2004, ISBN 80-247-0790-X

Bříza, V.: FrontPage 2003 - Snadno a rychle, Grada 2005, ISBN 80-247-1240-7

Šimková, D.: Hardware pro začátečníky, Grada 2007, ISBN 978-80-247-2029-6

Peclínovský, J.: Word 2003 - Snadno a rychle, Grada 2004, ISBN 80-247-0773-X

Peclínovský, J.: Adobe Photoshop 7.0- Průvodce, Grada 2002, ISBN 80-247-0466-8

Hradský, J.: PowerPoint 2003 - Snadno a rychle, Grada 2004, ISBN 80-247-0903-1

Elektronická podpora:

http://www.pf.jcu.cz/stru/katedry/fyzika/prof/Tesar/diplomky/pruvodce_hw/index.htm

<http://cs.wikipedia.org>

http://www.kev.cz/uzitecne_odkazy.php

<http://www.pachner.cz/default.html>

<http://www.zoner.cz>

<http://www.langmaster.cz>

<http://www.terasoft.cz>

<http://www.zebra.cz>

<http://www.silcom-multimedia.cz>

Čl. 5

Zkouška z předmětu SZZ KPE/QUZB3 Didaktika přírodovědných předmětů

(1) Do zkoušky ústí tyto povinné a povinně volitelné předměty

KPE/UOD   Obecná didaktika

KPE/UDPP1   Didaktika přírodovědných předmětů I

KPE/UDPP2   Didaktika přírodovědných předmětů II

(2) Zkouška má ústní formu. Průběh zkoušky: Student si vylosuje jeden okruh. Student se na ústní zkoušku připravuje přibližně 20 min. a přibližně 20 min. je zkoušen. O výsledku zkoušky rozhoduje komise na základě zhodnocení úrovně znalostí z jednotlivých předmětů. Student je hodnocen jednou známkou.

(3) Tematické okruhy zkoušky jsou

1. Didaktické principy a zásady – ve vztahu k ostatním didaktickým kategoriím (k cílům výuky, obsahu výuky, výukovým metodám, organizačním formám a k výsledkům výuky).
2. Výukové metody – třídění metod výuky podle zdroje poznání a typů poznatků, třídění metod výuky odborných předmětů podle obsahu vzdělání.
3. Organizační formy výuky – kompetence pro vzdělávání na odborné škole v přírodovědných předmětech, vyučovací hodina a různé formy přípravy na vyučování, specifika vyučovacích hodin na odborné škole.
4. Výukové cíle a jejich taxonomie – taxonomie poznávacích cílů (Bloom), taxonomie operačních a hodnotových cílů (R. H. Dave).
5. Specifické cíle v rámci přírodovědného vzdělávání na střední odborné škole (fyzika, chemie, biologie).
6. Pedagogická komunikace a interakce ve výuce – verbální, neverbální, úloha učitele v komunikaci, specifická komunikace na střední odborné škole.
7. Projektování výuky – problémová a projektová výuka v přírodovědných předmětech, vyučování a učení, učební plány, problematika paměti, proces zapamatování a učení.
8. Specifická problematika didaktik fyziky, chemie a biologie.

9. Didaktické funkce pokusů – didaktické požadavky na demonstrační pokus, hlavní fáze demonstračního pokusu, skupinové vyučování formou žákovských pokusů.
10. Metodika řešení fyzikálních úloh – třídění fyzikálních úloh, rozdělení fyzikálních úloh podle jejich funkce ve výuce, rozdělení fyzikálních úloh podle způsobů řešení.
11. Specifika experimentů ve fyzice, chemii a biologii.
12. Hodnocení vědomostí žáků – specifika hodnocení vědomostí žáků v odborných předmětech.
13. Didaktická a audiovizuální technika a její možnosti užití ve výuce.
14. Problematika učebnic a dalších studijních materiálů a pomůcek na střední škole
15. Učitel přírodovědných předmětů – odborná kvalifikace, profesiogram učitele, metodická způsobilost učitele.

Literatura

DRAHOVZAL J. a O. KOHOUTEK, R. *Didaktika odborných předmětů*. Brno: Paido 1997.

FONTANA, D. *Psychologie ve školní praxi*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2014.

KALHOUS, Z., OBST, O. a kol. *Školní didaktika*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009.

KASÍKOVÁ, H. *Kooperativní učení, kooperativní škola*. Vyd. 2., rozš. a aktualiz. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-712-1.

KOŠTÁLOVÁ, H., MIKOVÁ, Š. a J. STANG. *Školní hodnocení žáků a studentů se zaměřením na slovní hodnocení*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2012.

KYRIACOU, Ch. *Klíčové dovednosti učitele*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0052-9.

MAŇÁK, J. a V. ŠVEC. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-039-5.

MAŇÁK, J. *Rozvoj aktivity, samostatnosti a tvořivosti žáků*. Brno: MU, 1998.

MAŇÁK, J. *Nárys didaktiky*. Brno: MU, 1999.

MŠMT. *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice. Bílá kniha*. Praha: ÚIV, 2001. ISBN 80-211-0372-8.

PASCH, M. et al. *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-054-2.

PETTY, G. *Moderní vyučování*. 6., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0367-4.

PODLAHOVÁ, L. *První kroky učitele*. Praha: Triton, 2004. ISBN 80-7254-474-8.

PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0456-5.

PRŮCHA, J. *Učitel: Současné poznatky o profesi*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-621-7.

Rámcové vzdělávací programy pro odborné školy. Dostupné na [www: http://www.nuov.cz/ramcove-vzdelavaci-programy](http://www.nuov.cz/ramcove-vzdelavaci-programy).

SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-1821-7.

SLAVÍK, J. *Hodnocení v současné škole*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-262-9.

URBÁNEK, P. *Vybrané problémy učitelské profese*. Liberec: TU, FP, 2005

VALENTA, J. a kol. *Pohledy: Projektová metoda ve škole i za školou*. Praha: IPOS-ARTAMA, 1993. ISBN 80-7068-066-0.

VALIŠOVÁ, A. a H. KASÍKOVÁ (eds.). *Pedagogika pro učitele*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3357-9.

Didaktika fyziky:

SVOBODA, E., KOLÁŘOVÁ, R. *Didaktika fyziky základní a střední školy*. Vybrané kapitoly. Učební texty UK Praha. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2006.

MECHLOVÁ, E. *Skupinové vyučování ve fyzice základní a střední školy*. Praha: SPN, 1988.

VOLF, I. *Metodika řešení úloh ve středoškolské fyzice*. Hradec Králové: Nakladatelství MAFY, 1997.

BARTUŠKA, K. *Sbírka řešených úloh z fyziky I, II, III, IV*. Praha: Prometheus, 1999—2001.

Didaktika chemie:

PACHMANN, E., HOFMANN, V. *Obecná didaktika chemie*. Praha: SPN 1981.

ČIPERA, J. *Teoretická východiska didaktiky chemie*. Praha: 1990.

DUŠEK, B. *Kapitoly z didaktiky chemie*. Praha: VŠCHT, 2009.

Didaktika biologie:

ALTMAN, A. *Úvod do didaktiky biologie*. Praha: SPN, 1974.

ALTMAN, A. *Metody a zásady ve výuce biologii*. Praha: SPN, 1975.

Čl. 6

Zkouška z předmětu SZZ KPE/QUZB4 Didaktika ekonomických předmětů

(1) Do zkoušky ústí tyto povinné a povinně volitelné předměty

KPE/UOD Obecná didaktika
KRM/UDEP1 Didaktika ekonomických předmětů I
KRM/UDEP2 Didaktika ekonomických předmětů II

(2) Zkouška má ústní formu. Průběh zkoušky: Student si vylosuje jeden okruh z Obecné didaktiky a jeden okruh z Didaktiky ekonomických předmětů. Student se na ústní zkoušku připravuje přibližně 20 min. Student je přibližně 10 min. zkoušen z Obecné didaktiky a přibližně 10 min. z Didaktiky ekonomických předmětů. O výsledku zkoušky rozhoduje komise na základě zhodnocení úrovně znalostí z jednotlivých předmětů. Student je hodnocen jednou známkou.

(3) Tematické okruhy zkoušky jsou

Obecná didaktika

1. Předmět a pojetí didaktiky (pojem didaktika, vztah obecné didaktiky a oborových didaktik, vztah didaktiky k ostatním vědám, pojmy: výuka, vyučování a učení).
2. Problematika cílů výuky (funkce cíle, význam cílů vyučování pro učitele a žáka, hierarchie cílů vzdělávání, stanovení a formulace výukových cílů, taxonomie výukových cílů, práce učitele s cíli ve vyučování).
3. Obsah vyučování (učivo, zprostředkující a vstřícný přístup k učivu, kurikulum, uspořádání učiva v pedagogických dokumentech, rámcové vzdělávací programy).
4. Základní didaktické principy (se zaměřením na odborné vzdělávání).
5. Výukové metody (metody slovní: monologické, dialogické, práce s knihou; metody názorně demonstrační; metody praktických činností žáků; hra jako vyučovací metoda; využití výukových metod v rámci odborného vzdělávání).
6. Hodnocení vzdělávacích výsledků žáka (metody hodnocení: metoda systematického pozorování, ústní a písemné zkoušky, hodnocení složitých výkonů žáka, didaktické testy; formy hodnocení: klasifikace, slovní hodnocení).
7. Organizační formy výuky (individuální a individualizovaná výuka, hromadná a frontální výuka, skupinová a kooperativní výuka, individualizace a diferenciací v procesu vyučování).
8. Projektová výuka (výhodiska, realizace, druhy projektů).
9. Projektování výuky (dlouhodobá příprava výuky, aktuální příprava na výuku, didaktická transformace učiva v činnosti učitele).

Literatura k obecné didaktice:

Základní literatura:

KALHOUS, Z.; OBST, O. et al. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-253-X.

MŠMT. *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice; Bílá kniha*. Praha: ÚIV, 2001. ISBN 80-211-0372-8.

Rámcové vzdělávací programy pro odborné školy. Dostupné na [www](http://www.nuov.cz/ramcove-vzdelavaci-programy):
<http://www.nuov.cz/ramcove-vzdelavaci-programy>.

SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*. 2. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 80-247-1821-7.

Doporučená literatura:

BADEGRUBER, Bernd. *Otevřené vyučování ve 28 krocích*. Praha: Portál, 1994. ISBN 80-85282-76-3.

BENDL, Stanislav. *Ukážněná třída aneb kázeňské minimum pro učitele*. Praha: Triton, 2005. ISBN 80-7254-624-4.

CANGELOSI, James S. *Strategie řízení třídy*. Praha: Portál, 1994. ISBN 80-7178-014-6.

FISHER, Robert. *Učíme děti myslet a učit se*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-120-7.

KASÍKOVÁ, Hana. *Kooperativní učení, kooperativní škola*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-167-3.

KOLÁŘ, Zdeněk; ŠIKULOVÁ, Renata. *Hodnocení žáků*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0885-X.

KYRIACOU, Chris. *Klíčové dovednosti učitele*. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-022-7.

LOKŠOVÁ, Irena, LOKŠA, Jozef. *Pozornost, motivace, relaxace a tvořivost dětí ve škole*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-205-X.

MAŇÁK, Josef. *Rozvoj aktivity, samostatnosti a tvořivosti žáků*. Brno: MU, 1998. ISBN 80-210-1880-1.

PASCH, Marvin et al. *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-127-4.

PETTY, Geoffrey. *Moderní vyučování*. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-070-7.

PODLAHOVÁ, Libuše. *První kroky učitele*. Praha: Triton, 2004. ISBN 80-7254-474-8.

PRŮCHA, Jan. *Učitel: Současné poznatky o profesi*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-621-7.

SLAVÍK, Jan. *Hodnocení v současné škole*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-262-9.

TONUCCI, Francesco. *Vyučovat nebo naučit?* 2. vyd. Praha: Pedf UK, 1994.

VALENTA, Josef et al. *Pohledy: Projektová metoda ve škole i za školou*. Praha: Artama, 1993. ISBN 80-7068-066-0.

Pedagogické časopisy: *Pedagogika, Pedagogická orientace*

Didaktika ekonomických předmětů

1. Organizace výuky ekonomických předmětů na středních školách.
2. Jaké koncepte vyučování jsou v ekonomických předmětech vhodné?
3. Jaké didaktické pomůcky je vhodné využívat v ekonomických předmětech?
4. Vysvětlete koncepci projektového vyučování v ekonomických předmětech?
5. Učivo v odborném vzdělávání a jeho analýza.
6. Jakým způsobem jsou jednotlivé didaktické zásady aplikovány v ekonomických předmětech?
7. Vysvětlete, jaké problematické situace přináší výuka ekonomických předmětů na středních školách a jak tyto situace vhodně řešit.
8. Co je to programované vyučování, jaké výhody a nevýhody jsou s ním spojené?
9. Kvalifikace jako požadavek na kvalitu pracovních sil dle Národního ústavu pro vzdělávání.
10. Vysvětlete funkci fiktivní firmy ve výuce ekonomických předmětů.

Literatura k didaktice ekonomických předmětů:

SLAVÍK, M., MILLER, I. *Oborová didaktika, textová studijní opora*. ČZU 2004. ISBN 80-213-1145-2.

OURODA, S. *Oborová didaktika, studijní text v doplňujícím pedagogickém studiu*. MZLU Brno 1999.

DRAHOVZAL, J. a kol. *Didaktika odborných předmětů*. Paido Brno 1997. ISBN 80-85931-35-4.

SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*. ISN Praha. ISBN 80-85866-33-1.

KALHOUS, Z., OBST, O. *Školní didaktika*. Portál, Praha 2002. ISBN 80-7178-253-X.

Učební dokumenty pro OŠ

Rámcové vzdělávací programy dostupné URL <http://www.nuov.cz>

Profesní profily dostupné URL <http://www.nuov.cz>

ROTPORT, M. *IDP520 Didaktika předmětu práce ve fiktivní firmě: učební pomůcka pro magisterské navazující studium oboru Učitelství ekonomických předmětů*. Oeconomica, Praha, 2008. ISBN 978-80-245-1360-7.

Čl. 7

Zkouška z předmětu SZZ KPE/QUZB5 Didaktika zdravotně-sociálních předmětů

(1) Do zkoušky ústí tyto povinné a povinně volitelné předměty

KPE/UOD   Obecná didaktika

UOP/UDZS1 Didaktika zdravotně-sociálních předmětů I

UOP/UDZS2 Didaktika zdravotně-sociálních předmětů II

(2) Zkouška má ústní formu. Průběh zkoušky: Student si vylosuje jeden okruh z Obecné didaktiky a jeden okruh z Didaktiky zdravotně-sociálních předmětů. Student se na ústní zkoušku připravuje přibližně 20 min. Student je přibližně 10 min. zkoušen z Obecné didaktiky a přibližně 10 min. z Didaktiky zdravotně-sociálních předmětů. O výsledku zkoušky rozhoduje komise na základě zhodnocení úrovně znalostí z jednotlivých předmětů. Student je hodnocen jednou známkou.

(3) Tematické okruhy zkoušky jsou

Obecná didaktika

1. Předmět a pojetí didaktiky (pojem didaktika, vztah obecné didaktiky a oborových didaktik, vztah didaktiky k ostatním vědám, pojmy: výuka, vyučování a učení).
2. Problematika cílů výuky (funkce cíle, význam cílů vyučování pro učitele a žáka, hierarchie cílů vzdělávání, stanovení a formulace výukových cílů, taxonomie výukových cílů, práce učitele s cíli ve vyučování).
3. Obsah vyučování (učivo, zprostředkující a vstřícný přístup k učivu, kurikulum, uspořádání učiva v pedagogických dokumentech, rámcové vzdělávací programy).
4. Základní didaktické principy (se zaměřením na odborné vzdělávání).
5. Výukové metody (metody slovní: monologické, dialogické, práce s knihou; metody názorně demonstrační; metody praktických činností žáků; hra jako vyučovací metoda; využití výukových metod v rámci odborného vzdělávání).
6. Hodnocení vzdělávacích výsledků žáka (metody hodnocení: metoda systematického pozorování, ústní a písemné zkoušky, hodnocení složitých výkonů žáka, didaktické testy; formy hodnocení: klasifikace, slovní hodnocení).
7. Organizační formy výuky (individuální a individualizovaná výuka, hromadná a frontální výuka, skupinová a kooperativní výuka, individualizace a diferenciací v procesu vyučování).
8. Projektová výuka (výhodiska, realizace, druhy projektů).
9. Projektování výuky (dlouhodobá příprava výuky, aktuální příprava na výuku, didaktická transformace učiva v činnosti učitele).

Literatura k obecné didaktice:

Základní literatura:

KALHOUS, Z.; OBST, O. et al. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-253-X.

MŠMT. *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice; Bílá kniha*. Praha: ÚIV, 2001. ISBN 80-211-0372-8.

Rámcové vzdělávací programy pro odborné školy. Dostupné na [www: http://www.nuov.cz/ramcove-vzdelavaci-programy](http://www.nuov.cz/ramcove-vzdelavaci-programy).

SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*. 2. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 80-247-1821-7.

Doporučená literatura:

BADEGRUBER, Bernd. *Otevřené vyučování ve 28 krocích*. Praha: Portál, 1994. ISBN 80-85282-76-3.

BENDL, Stanislav. *Ukázněná třída aneb kázeňské minimum pro učitele*. Praha: Triton, 2005. ISBN 80-7254-624-4.

CANGELOSI, James S. *Strategie řízení třídy*. Praha: Portál, 1994. ISBN 80-7178-014-6.

FISHER, Robert. *Učíme děti myslet a učit se*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-120-7.

KASÍKOVÁ, Hana. *Kooperativní učení, kooperativní škola*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-167-3.

KOLÁŘ, Zdeněk; ŠIKULOVÁ, Renata. *Hodnocení žáků*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0885-X.

KYRIACOU, Chris. *Klíčové dovednosti učitele*. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-022-7.

LOKŠOVÁ, Irena, LOKŠA, Jozef. *Pozornost, motivace, relaxace a tvořivost dětí ve škole*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-205-X.

MAŇÁK, Josef. *Rozvoj aktivity, samostatnosti a tvořivosti žáků*. Brno: MU, 1998. ISBN 80-210-1880-1.

PASCH, Marvin et al. *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-127-4.

PETTY, Geoffrey. *Moderní vyučování*. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-070-7.

PODLAHOVÁ, Libuše. *První kroky učitele*. Praha: Triton, 2004. ISBN 80-7254-474-8.

PRŮCHA, Jan. *Učitel: Současné poznatky o profesi*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-621-7.

SLAVÍK, Jan. *Hodnocení v současné škole*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-262-9.

TONUCCI, Francesco. *Vyučovat nebo naučit?* 2. vyd. Praha: Pedf UK, 1994.

VALENTA, Josef et al. *Pohledy: Projektová metoda ve škole i za školou.* Praha: Artama, 1993. ISBN 80-7068-066-0.

Pedagogické časopisy: *Pedagogika, Pedagogická orientace*

Didaktika zdravotně-sociálních předmětů

1. Učitel, mentor, tutor – role ve výuce zdravotně-sociálních předmětů
2. Problematika výuky zdravotně-sociálních předmětů
3. Spolupráce vzdělávací instituce s praktickým pracovištěm
4. Požadavky na vyučovací prostředí – odbornou učebnu a klinické pracoviště
5. Příprava, vedení a hodnocení výuky v odborné učebně
6. Příprava, vedení a hodnocení výuky na praktickém pracovišti
7. Interaktivní proces při výuce zdravotně-sociálních předmětů
8. Cíle praktické výuky
9. Motivace při výuce praktických předmětů
10. Dokumentace pro výuku praktických předmětů
11. Využití moderních vyučovacích metod – příklady
12. Sebereflexe, kritické myšlení
13. Výzkum a praxe na základě důkazů (EBP)
14. Didaktické metody ve výuce zdravotně-sociálních předmětů
15. Exkurze, případová studie, projektové učení
16. Simulační výuka
17. Mentorink ve zdravotně-sociální didaktice

Literatura k didaktice zdravotně-sociálních předmětů:

ADAIR, J. *Efektivní motivace.* Praha: Alfa Publishing, 2004. ISBN 80-86851-00-1.

ADAIR, J. *Efektivní komunikace.* Praha: Alfa Publishing, 2004. ISBN 80-86851-10-9.

KALHOUS, Z. *Základy školní didaktiky.* Olomouc: MU, 1995. ISBN 80-7178-253-X.

KASÍKOVÁ, H. *Kooperativní učení, kooperativní škola.* Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-712-1.

KUBEROVÁ, H. *Didaktika ošetrovatelství.* Praha: Portál, 2010. ISBN 987-80-7367-684-1.

KYRIACOU, Ch. *Klíčové dovednosti učitele.* Praha: Portál, 2008. ISBN 80-7178-965-8.

MAŇÁK, J., ŠVEC, V. *Výukové metody.* Brno: Paido, 2004. ISBN 80-7315-039-5.

NELEŠOVÁ, A. *Pedagogická komunikace v teorii a praxi.* Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0738-1.

PASCH, M., GARDNER, T. G. et al. *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. Praha: Portál, 2005. ISBN 0-7367-054-2.

PETTY, G. *Moderní vyučování*. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-070-7.

PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-170-3.

PRŮCHA, J. *Vzdělávání a školství ve světě*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-290-9.

SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*. Praha: ISV, 1999. ISBN 80-85866-33-1.

SKALKOVÁ, J. *Za novou kvalitou vyučování*. Brno: Nakladatelství Paido, 1995.

ŠULISTOVÁ, R., TREŠLOVÁ, M. *Pedagogika a edukační činnost v ošetrovatelské péči*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta. 2012. ISBN 978-80-7394-246-5.

TREŠLOVÁ, M. *Didaktika zdravotně-sociálních předmětů*. V tisku pro E-Amos PFJCU/11,2007 (grant FRVŠ 2056 na PFJU).

VALIŠOVÁ, A., KASÍKOVÁ, H. a kol. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada Publishing, 2007, str. 404. ISBN 978-80-247-174-0.

WHITMORE, J. *Coaching for Performance, GROWEing People, Performance and Purpose*. Third Edition. London: 2002 eprint. 2006. Nicholas Brealey, 2006.

Pedagogické časopisy: *Pedagogika, Moderní vyučování, Pedagogická orientace*.

Čl. 8

Zkouška z předmětu SZZ KPE/QUZB6 Didaktika odborných předmětů

(1) Do zkoušky ústí tyto povinné a povinně volitelné předměty

KPE/UOD Obecná didaktika

KPE/UDOP1 Didaktika odborných předmětů I

KPE/UDOP2 Didaktika odborných předmětů II

(2) Zkouška má ústní formu. Průběh zkoušky: Student si vylosuje jeden okruh. Student se na ústní zkoušku připravuje přibližně 20 min. a přibližně 20 min. je zkoušen. O výsledku zkoušky rozhoduje komise na základě zhodnocení úrovně znalostí z jednotlivých předmětů. Student je hodnocen jednou známkou.

(3) Tematické okruhy zkoušky jsou

1. Specifika oborové didaktiky humanitních předmětů, její uplatnění na různých typech a stupních škol, její vztah k obecné didaktice.

2. Výukové cíle ve vyučovací praxi humanitních oborů (význam cíle, jeho formulace a užití ve výuce, druhy cílů dle složek učiva (se zvláštním přihlédnutím k cílům v afektivní oblasti).
3. Vybrané didaktické principy ve výuce humanitních předmětů (konkrétní příklady jejich uplatnění).
4. Učivo ve výuce humanitních oborů (didaktická analýza učiva, didaktická transformace, kurikulární dokumenty v praxi výuky humanitních oborů).
5. Projektování výuky humanitních předmětů (příprava na výuku v předmětech humanitních oborů – učební plány, časově-tematické plány, příprava na konkrétní vyučovací jednotku).
6. Konkrétní podoby výukových metod využitelných při vyučování humanitních oborů (klasické výukové metody, aktivizující výukové metody, komplexní výukové metody).
7. Problémová a projektová výuka v praxi humanitních předmětů (východiska, charakteristika, uplatnění, přednosti a nedostatky).
8. Možnosti organizace výuky humanitních oborů (podoby organizace času, prostoru, žáků, učitele a materiálních prostředků výuky).
9. Hodnocení vzdělávacích výsledků žáka ve výuce humanitních předmětů (metody a formy hodnocení).
10. Učitel humanitních oborů (odborná kvalifikace, osobnostní předpoklady, náročnost profese, současné problémy profese).

Literatura:

BADEGRUBER, B. *Otevřené učení ve 28 krocích*. Vyd. 2. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-137-1.

CANGELOSI, J. S. *Strategie řízení třídy*. Vyd. 5. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-650-6.

FISHER, R. *Učíme děti myslet a učit se*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0043-7.

FONTANA, D. *Psychologie ve školní praxi*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0741-2.

KALHOUS, Z., OBST, O. a kol. *Školní didaktika*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-571-4.

KASÍKOVÁ, H. *Kooperativní učení, kooperativní škola*. Vyd. 2., rozš. a aktualiz. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-712-1.

KOŠŤÁLOVÁ, H., MIKOVÁ, Š. a J. STANG. *Školní hodnocení žáků a studentů se zaměřením na slovní hodnocení*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2012.

KYRIACOU, Ch. *Klíčové dovednosti učitele*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0052-9.

LOKŠOVÁ, I. a J. LOKŠA. *Pozornost, motivace, relaxace a tvořivost dětí ve škole*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-205-X.

- MAŇÁK, J. a V. ŠVEC. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-039-5.
- MAŇÁK, J. *Rozvoj aktivity, samostatnosti a tvořivosti žáků*. Brno: MU, 1998. ISBN 80-210-1880-1.
- MŠMT. *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice. Bílá kniha*. Praha: ÚIV, 2001. ISBN 80-211-0372-8.
- PASCH, M. et al. *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-054-2.
- PETTY, G. *Moderní vyučování*. 6., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0367-4.
- PODLAHOVÁ, L. *První kroky učitele*. Praha: Triton, 2004. ISBN 80-7254-474-8.
- PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0456-5.
- PRŮCHA, J. *Učitel: Současné poznatky o profesi*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-621-7.
- Rámcové vzdělávací programy pro odborné školy*. Dostupné na [www: http://www.nuov.cz/ramcove-vzdelavaci-programy](http://www.nuov.cz/ramcove-vzdelavaci-programy).
- SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-1821-7.
- SLAVÍK, J. *Hodnocení v současné škole*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-262-9.
- TONUCCI, F. *Vyučovat nebo naučit?* 2. vyd. Praha: Pedf UK, 1994.
- URBÁNEK, P. *Vybrané problémy učitelské profese*. Liberec: TU, FP, 2005. ISBN 80-7083-942-2.
- VALENTA, J. a kol. *Pohledy: Projektová metoda ve škole i za školou*. Praha: IPOS-ARTAMA, 1993. ISBN 80-7068-066-0.
- VALIŠOVÁ, A. a H. KASÍKOVÁ (eds.). *Pedagogika pro učitele*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3357-9.